

Valtioneuvoston asetus

energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun valtioneuvoston asetuksen (262/2023) 2 §:n 2 kohta, 4 §:n 2 momentin 3 kohta, 5–7 ja 11–13 § sekä lisätään 2 §:ään uusi 6 a ja 6 b kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

2) selvityshankkeella energiakatselmuksia ja -analyysyjä sekä muita suoraan investointeihin liittyviä selvityksiä, ei kuitenkaan yksittäisten yritysten tavanomaisia liiketoiminnan perustamis-, laajennus-, kannattavuus-, kehitys-, suunnittelu-, markkinointi- ja taustaselvityksiä eikä muita vastaavia selvityksiä;

6 a) bionesteellä kestävyyslain 4 §:n 6 kohdassa tarkoitettua bionestettä;

6 b) uusiutuvalla vedyllä vetyä, joka on tuotettu uusiutuvasta energiasta noudattaen uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita koskevia säännöksiä;

4 §

Energiatuen soveltuvuus Euroopan unionin sisämarkkinoille

Euroopan komission hyväksyntää yksittäisen tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille edellytetään, jos:

3) kyse on 5 §:n 6 momentissa tarkoitetusta hankkeesta.

5 §

Tuettavat hankkeet

Energiatuki on tarkoitettu energiahankkeisiin. Energiatukea voidaan myöntää sellaisiin Suomessa toteutettaviin investointi- tai selvityshankkeisiin, joiden tavoitteena on edistää:

- 1) uusiutuvan energian tuotantoa;
- 2) uusiutuvan vedyn tai siitä jalostetun polttoaineen tuotantoa;
- 3) energiansäästöä tai energian tuotannon tai käytön tehostamista;

- 4) hukkalämmön hyödyntämistä; tai
5) energiajärjestelmän muuttumista vähähiiliseksi muutoin kuin 1–4 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa.

Energiatukea voidaan kuitenkin myöntää 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisen tavoitteen perusteella ainoastaan sellaiseen investointihankkeeseen, jossa investoidaan uuteen laitokseen.

Edellä 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun hankkeeseen voidaan yhdistää sähkön varastointihanke, jos sähkövarasto ottaa vuodessa vähintään 75 prosenttia energiastaan siihen suoraan liitetystä uusiutuvan energian tuotantolaitoksesta.

Edellä 1 momentin 1, 2, 4 tai 5 kohdassa tarkoitettuihin investointihankkeisiin voidaan myöntää tukea vain, jos hankkeen hyväksyttävät kustannukset ovat vähintään 30 000 euroa. Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin investointihankkeisiin voidaan myöntää tukea vain, jos hankkeen hyväksyttävät kustannukset ovat vähintään 10 000 euroa.

Energiatukea voidaan kuitenkin myöntää päästökauppalaan (311/2011) soveltamisalaan kuuluvaan toimintaan liittyvään investointihankkeeseen vain siltä osin, kuin hanke sisältää uutta teknologiaa, taikka, jos kyse on 1 momentin 3 kohdan mukaisesta tavoitteesta, vain siltä osin kuin hanke kuuluu energiatehokkuuslaissa (1429/2014) tarkoitettuun energiatehokkuussopimusjärjestelmään ja investoinnin vuoksi päästökaupasta saatava taloudellinen hyöty on vähäinen.

Tukea voidaan myöntää myös Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin hankkeisiin, joiden tukemisen Euroopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvaksi ja joilla on 1 momentin mukainen tavoite.

Energiatukea ei kuitenkaan voida myöntää:

- 1) jätteenpolttolaitoksille;
- 2) biomassasta tuotettujen kiinteiden polttoaineiden tuotantoon tarkoitettua kaluston hankkimiseen;
- 3) uudisrakennuskohteissa toteutettaville hankkeille, pois lukien uuden teknologian hankkeet;
- 4) polttoon perustuvilla erillislämmöntuotantohankkeilla, pois lukien uuden teknologian hankkeet ja biokaasuhankkeet.

6 §

Energiatuen myöntämisen yleiset edellytykset

Energiatukea voidaan myöntää, jos:

- 1) hanketta taikka hankkeeseen sisältyvää uutta teknologiaa ei toteutettaisi ilman tukea; ja
- 2) ennen tuen myöntämistä koskevaa päätöstä:
 - a) investointihankkeessa ei ole aloitettu rakentamistöitä, tehty sitovaa päälaitetilausta tai sitovaa investointipäätöstä taikka tehty muuta sitoumusta, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman;
 - b) selvityshankkeessa ei ole tehty sitovaa tilausta taikka muuta sitoumusta, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman.

Poiketen siitä, mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään, jos kyse on 5 §:n 6 momentissa tarkoitettua hankkeesta, energiatukea voidaan myöntää, jos ennen tukihakemuksen jättämistä investointihankkeessa ei ole aloitettu rakentamistöitä, tehty sitovaa päälaitetilausta tai sitovaa investointipäätöstä taikka tehty muuta sitoumusta, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman.

Energiatukea voidaan kuitenkin myöntää investointihankkeeseen sisältyvälle uuden teknologian osuudelle, sen sisältämälle energiatehokkuustoimenpiteelle tai muutoin rajatusti, jos kyseessä olevaa tuella rahoitettavaa rajattua osuutta hankkeesta ei ole käynnistetty 1 momentin 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tavalla, vaikka hanke on muutoin käynnistetty. Energiatuen myöntämiselle ei ole mainitussa alakohdassa tarkoitettua estettä, jos investointihankkeeseen liittyvät raivaus- ja maanrakennustyöt on aloitettu ennen kuin päätös tuen myöntämisestä on tehty.

Energiatuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että tuen saaja rahoittaa hankkeesta vähintään 25 prosenttia sellaisella rahoituksella, johon ei liity julkista tukea. Tätä ei kuitenkaan sovelleta 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuihin hankkeisiin eikä kunnan tai sen pääosin omistaman yhteisön hankkeeseen siltä osin, kuin kyse on kunnan myöntämästä rahoituksesta.

Energiatuen myöntämistä koskevassa harkinnassa etusijalla ovat investointihankkeet, joilla edistetään uutta teknologiaa ja sen kaupallista hyödyntämistä sekä sähköjärjestelmän säätökykyä. Jos käytettävissä olevan valtion talousarvion mukaisen valtuuden puitteissa on mahdollista myöntää tukea myös muille hankkeille, etusijalla ovat tällöin pitkälle valmistellut hankkeet, joilla voidaan kustannustehokkaasti edistää 5 §:n 1 momentin mukaisia tavoitteita ja joilla ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

7 §

Energiatuen myöntämisen erityiset edellytykset

Energiatuen myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) kyse ei ole sellaisesta toimenpiteestä, jonka tarkoituksena on ainoastaan varmistaa, että tuen saaja noudattaa hyväksyttyjä kansallisia tai Euroopan unionin säännöksiä, vaikka ne eivät ole vielä voimassa;

2) uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa koskevassa investointihankkeessa tarkoituksena on tuottaa kestävyyslain nojalla kestävyyskriteerien mukaisiksi osoitettuja uusiutuvia polttoaineita;

3) biopolttoaineiden, bionesteen ja biokaasun tuotantoa koskevassa investointihankkeessa käytetään raaka-aineena uusiutuvien polttoaineiden edistämistä liikenteessä annetun lain (446/2007) liitteessä tarkoitettuja raaka-aineita;

4) sähköakkuja koskevassa investointihankkeessa investoidaan samalla uusiutuvan energian tai uusiutuvan vedyn tuotantokapasiteettiin;

5) lämpövarastoa koskevassa investointihankkeessa hanke ei lisää energiantuotantoa fossiilisesta polttoaineesta;

6) lämpövarastoa koskevassa investointihankkeessa varasto liittyy ja 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa hankkeessa hukkalämpö johdetaan sellaiseen kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään, jossa käytetään vähintään 50-prosenttisesti uusiutuvaa energiaa, 50-prosenttisesti hukkalämpöä, 75-prosenttisesti yhteistuotannosta saatavaa lämpöä tai 50-prosenttisesti tällaisen energian ja lämmön yhdistelmää;

7) selvityshanke ei liity energiatehokkuuslain mukaiseen yrityksen pakolliseen energiakatselmukseen.

11 §

Investointihankkeessa hyväksyttävät kustannukset

Investointihankkeessa voidaan hyväksyä kohtuulliset ja 5 §:n 1 momentin tavoitteiden kannalta tarpeelliset:

1) koneiden ja laitteiden hankinnasta ja asennuksesta aiheutuvat kustannukset;

2) rakennusten kustannukset;

3) rakennusteknisistä töistä, rakennustöiden valvonnasta, jakeluverkonhaltijan veloittamasta sähköön tuotantoon kohdistuvasta liittymismaksusta ja rakennettavan kaukolämpölaitoksen kaukolämpöverkkoon liittämiseksi tarvittavan runkoputken rakentamisesta aiheutuvat kustannukset;

4) välittömästi investointiin liittyvien maa-alueiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset siltä osin, kuin ne eivät ylitä kymmentä prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista, sekä raivaus- ja maanrakennustöistä aiheutuvat kustannukset;

5) valmistelu- ja suunnittelukustannukset siltä osin, kuin ne eivät ylitä 20:tä prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista;

6) käyttöönosta ja käyttöönoton edellyttämästä käyttöhenkilökunnan koulutuksesta aiheutuvat kustannukset;

7) investoinnin seurannasta aiheutuvat kustannukset enintään vuoden ajalta investoinnin käyttöönosta, jos se on perusteltua hankkeeseen liittyvien erityispiirteiden vuoksi tai muusta erityisestä syystä.

Investointihankkeen hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole tuen saajan maksamat:

1) yleiskustannukset;

2) palkat;

3) edustusmenot;

4) korot ja muut rahoituskustannukset;

5) muut kuin 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut liittymismaksut;

6) valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuvat maksut;

7) kustannusvaraukset;

8) tuen saajan matkakustannukset;

9) tuen saajan osana tavaroiden tai palvelujen hankintahintaa maksamat arvonlisäverot.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut kustannukset voidaan kuitenkin hyväksyä arvonlisäveroineen, jos tuen saaja ei ole arvonlisäverovelvollinen. Arvonlisäverolliset kustannukset voidaan myös hyväksyä, jos ne liittyvät arvonlisäverottomaan toimintaan ja maksettava arvonlisävero jää tuen saajan lopulliseksi kustannukseksi.

Jos investointihanke rahoitetaan leasingilla, osamaksulla tai vastaavalla tavalla taikka toteutetaan energiatehokkuutta koskevan sopimuksen avulla, menoina voidaan hyväksyä enintään hankinnan ostohintaa vastaavat kustannukset mutta ei hallinto-, rahoitus-, vakuutus-, korjaus-, huolto- tai muita vastaavia kustannuksia.

Investointihankkeessa voidaan hyväksyä tuen saajaan etuyhteydessä olevalta taholta tehtyjen hankintojen kustannukset ainoastaan siltä osin kuin tuen saaja osoittaa kustannusten vastaavan omakustannehintaa. Tuen saajaan etuyhteydessä olevalta taholta tehtyihin hankintoihin sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään investointihankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Liiketoimen osapuolet ovat etuyhteydessä toisiinsa, jos toinen pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa taikka kolmannella osapuolella on yksin tai yhdessä lähipiirinsä kanssa määräysvalta liiketoimen molemmissa osapuolissa.

12 §

Selvityshankkeessa hyväksyttävät kustannukset

Selvityshankkeessa voidaan hyväksyä kohtuulliset ja 5 §:n 1 momentin tavoitteiden kannalta tarpeelliset:

1) hankkeen toteuttamiseen osallistuneiden henkilöiden palkkakustannukset tuen saajan työajanseurannan perusteella hankkeeseen käytetyn työajan osalta ja välillisistä työvoimakustannuksista enintään 50 prosenttia hankkeeseen käytetyn työajan palkoista;

2) hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömien laitteiden ja koneiden vuokrat ja tarvikkeiden kustannukset siltä osin, kuin ne eivät ylitä kymmentä prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista;

3) välttämättömät matkakustannukset enintään määrään, joka vastaa kulloinkin voimassa olevaa Verohallinnon päätöksen mukaista verovapaata korvausta;

4) konsultti- ja asiantuntijapalveluista ja tietohallintopalveluista aiheutuvat kustannukset ja muut vastaavat hankkeesta aiheutuvat välittömät kustannukset.

Selvityshankkeen hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole tuen saajan maksamat:

1) yleiskustannukset;

- 2) edustusmenot;
 - 3) vapaaehtoiset henkilövakuutukset;
 - 4) korot ja muut rahoituskulut;
 - 5) toimistolaitteiden, autojen ja muiden vastaavien kestokulutushyödykkeiden hankintakustannukset;
 - 6) tuen saajan osana tavaroiden tai palvelujen hankintahintaa maksamat arvonlisäverot.
- Edellä 1 momentissa tarkoitetut kustannukset voidaan kuitenkin hyväksyä arvonlisäveroineen 11 §:n 3 momentissa säädetyillä perusteilla.

13 §

Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden hyväksyttävät kustannukset

Rahoituskeskus määrittää 5 §:n 6 momentissa tarkoitetun hankkeen hyväksyttävät kustannukset Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtiontuen sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteista annetun komission tiedonannon (2021/C 528/02) liitteen mukaisesti.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.

Tämän asetuksen voimaan tullessa vireillä olevaan energiatukihakemukseen sovelletaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa ollutta 5 §:n 6 momenttia ja 6 §:n 5 momenttia.

Helsingissä 14.12.2023

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen

Erityisasiantuntija Tuuli Oikarinen